

De kennis van God uit de Schrift

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel over Calvijns aanwijzing hoe tot kennis van God te komen. Wie God werkelijk is, maakt Hij ons alleen door de Schrift duidelijk.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2009) De kennis van God uit de Schrift. In: Aan de slag met Calvijn, Bronteksten op school - deel 1 (pp. 37-38) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hoofd/hart
Plaatsingsdatum	2009
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Zaligmakende kennis, schepping, evolutie

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 7 De kennis van God uit de Schrift. Boek I, VI

Om God te leren kennen is de algemene godskennis niet voldoende. Ook de bestudering van de natuur is niet de weg om tot de juiste kennis van God te komen. De natuur laat zien dat er een God is, maar de Schrift leert ons wie die God is en hoe we met Hem verzoend kunnen worden. We willen deze tekst lezen en gebruiken om voor onszelf te zien hoe Calvijn ons aanwijst om tot de kennis van God te komen.

1.6.1 Wie God werkelijk is, maakt Hij ons alleen door de Schrift duidelijk

Het licht dat aan de hemel en op de aarde voor aller ogen straalt, is dus meer dan voldoende om de mensen elke verontschuldiging voor hun ondankbaarheid te ontnemen. Maar al tekent God in de schepping Zijn macht zo voor allen uit dat niemand daar nog iets tegenin kan brengen, zodat het gehele menselijk geslacht om dezelfde reden schuldig tegenover Hem komt te staan, toch is er nog een ander en beter hulpmiddel nodig om ons de juiste weg naar de Schepper van de wereld zelf te wijzen. En zo heeft Hij niet zonder reden het licht van Zijn Woord erbij gegeven, om zich daardoor tot zaligheid bekend te maken. Met dit voorrecht heeft Hij hen bedeed die Hij dichter bij zich wilde hebben en met wie Hij betrouwlijker wilde omgaan. Omdat Hij zag hoe het gemoed van alle mensen in grote ongestadigheid heen en weer geslingerd werd, heeft Hij zich namelijk de Joden tot Zijn bijzondere kudde verkoren en vervolgens een omheining om hen heen gezet, opdat zij niet evenals de anderen zouden weglopen. En ook ons houdt Hij niet zonder reden met hetzelfde middel bij de zuivere kennis van Hem, want anders zouden zelfs zij, die vergeleken bij anderen heel standvastig lijken, al snel uitglijden en ten val komen. Het is net als bij bejaarden, mensen met een oogziekte en anderen die niet goed kunnen zien. Je kunt zulke mensen een nog zo fraai geschreven boek voorhouden, ze zien dan wel dat er iets geschreven staat, maar ze zullen nauwelijks in staat zijn twee woorden achter elkaar te lezen. Pas als ze een bril opzetten, zullen ze met behulp daarvan kunnen gaan lezen wat er precies staat. Zo brengt de Schrift orde aan in wat er anders in onze geest her en der aan kennis van God verspreid ligt; zij verdrijft de duisternis en laat ons helder zien wie God werkelijk is.

Het is dus een bijzondere gave wanneer God niet alleen gebruik maakt van stilzwijgende leermeesters om Zijn kerk te onderrichten, maar ook Zijn heilige mond opent en dan niet alleen bekend maakt dat er een God is die men moet eren, maar tegelijk verklaart dat Hij de God is die men moet eren. Hij leert de uitverkorenen niet alleen dat zij het oog op God moeten slaan, maar openbaart Zichzelf ook als de God op Wie men het oog moet slaan. Van meet aan heeft Hij ten opzichte van Zijn kerk deze orde aangehouden: naast de algemene bewijzen voor Zijn bestaan gebruikt Hij ook het Woord, dat een heel direct en betrouwbaar merkteken is om Hem van andere goden te onderscheiden.

Het lijdt geen twijfel dat Adam, Noach, Abraham en de andere aartsvaders met behulp van dit Woord gekomen zijn tot de betrouwbare kennis van God die hen in zekere zin van de ongelovigen onderscheidde. Ik spreek nu nog niet over de eigenlijke geloofswetenschap

die in hen het licht van de hoop op het eeuwige leven ontstoken heeft. Om van de dood tot het leven over te gaan moesten zij immers God niet alleen als Schepper, maar ook als Verlosser leren kennen en dat zijn twee zaken die zij stellig allebei door het Woord verkregen hebben. Eerst kwam namelijk de vorm van kennis waardoor het hun gegeven werd te weten wie de God was door wie de wereld geschapen is en geregeerd wordt. Daarbij kwam vervolgens een tweede, diepere vorm van kennis, de enige die dode zielen tot leven wekt, waarin God niet alleen gekend wordt als de Schepper van de wereld en als de Enige die alles wat er gebeurt tot stand brengt en daarover beslist, maar ook als de Verlosser in de persoon van de Middelaar.

Maar omdat wij nog niet toegekomen zijn aan de behandeling van de val van de wereld en het bederf van de natuur, schenk ik nu ook nog geen aandacht aan het middel tot herstel. De lezers moeten daarom in gedachten houden dat ik nog niet spreek over het verbond waarmee God de zonen van Abraham als Zijn kinderen aangenomen heeft, en ook niet over het deel van de leer dat eigenlijk altijd scheiding gemaakt heeft tussen de gelovigen en de volken buiten Gods gemeenschap, omdat het in Christus gefundeerd is. Het gaat mij er nu slechts om hoe men uit de Schrift moet leren dat God, de Schepper van de wereld, aan de hand van betrouwbare kentekenen te onderscheiden is van de hele massa goden die mensen zelf verzonnen hebben. De gang van het betoog zal ons dan vanzelf tot het punt brengen waar de verlossing het beste aan de orde gesteld kan worden. Wij zullen wel veel bewijsplaatsen uit het Nieuwe Testament aanhalen en ook teksten uit de Wet en de Profeten waarin uitdrukkelijk over Christus gesproken wordt, maar dit alles is erop gericht aan te tonen dat God ons in de Schrift als de Schepper van de wereld bekend gemaakt wordt en dat daarin uitgelegd wordt wat wij over Hem moeten denken, zodat we niet langs dwaalwegen naar een of andere onbestemde goddelijke macht gaan zoeken.

Vragen:

1. Waarom is de Bijbel een bril voor het verstaan van de schepping door God?
2. Wat zou Calvin bedoelen als hij spreekt over de kennis der verlossing als een diepergaande kennis?
3. Hoe functioneert die tweedeling in de kennis (een algemene en zaligmakende kennis) binnen het christelijk onderwijs?
4. Wat betekent het voor ons spreken over schepping en evolutie als we als uitgangspunt nemen dat ons in de Bijbel God wordt geopenbaard als de Schepper?
5. Kun je het geloof in God als Schepper blijven vasthouden als je in een andere (werk)omgeving komt waar dit geloof niet het uitgangspunt is?